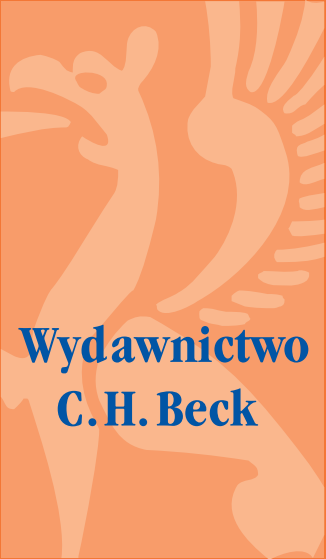

Skrypty Becka

Wojciech Maciejko

Osobowe prawo administracyjne

**Wydawnictwo
C.H. Beck**

SKRYPTY BECKA

Osobowe prawo administracyjne

W sprzedaży:

Z. Leoński

MATERIALNE PRAWO ADMINISTRACYJNE, wyd. 8

Podręczniki Prawnicze

I. Kraśnicka, R. Suwaj

PRAWO ADMINISTRACYJNE

Biblioteka Studenckich Poradni Prawnych

B. Szmulik, S. Serafin, K. Miaskowska

ZARYS PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

Skrypty Becka

R. Kędziora

**KODEKS POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO.
EDYCJA DRUGA**

KodeksSystem

J. Borkowski (Wprowadzenie)

KODEKS POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO, wyd. 20

Teksty Ustaw Becka

**KODEKS POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO
Z WPROWADZENIEM**, wyd. 17

Twoje Prawo

 www.edukacjaprawnicza.pl

Legalis
System Informacji Prawnej

www.sklep.beck.pl

Osobowe prawo administracyjne

dr Wojciech Maciejko

*Wyższa Szkoła Prawa i Administracji
w Przemyślu*

WYDAWNICTWO C. H. BECK
WARSZAWA 2008

Redakcja: Ksenia Rzepka

© **Wydawnictwo C. H. Beck 2008**

Wydawnictwo C. H. Beck Sp. z o.o.
ul. Gen. Zajączka 9, 01-518 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C. H. Beck
Druk i oprawa: Zakłady Graficzne im. KEN S.A., Brzoza k. Bydgoszczy

ISBN 978-83-255-0058-0

PRZEDMOWA

Prawny status osoby fizycznej, a w szczególności status obywatela, kształtowany jest przez wiele przepisów materialnego prawa administracyjnego. Unormowania te wyznaczają ramy dopuszczalnego działania jednostki w demokratycznym państwie prawnym, określają stosunek osoby fizycznej do władz publicznych oraz wskazują, w jakim trybie i na jakich zasadach osoba ta może od organów państwa domagać się przewidzianych dla niej uprawnień oraz być przymuszana do realizacji obowiązków, jakie względem państwa przewidują przepisy prawa.

Pośród wielu płaszczyzn, na jakich sytuacja prawna osoby fizycznej regulowana jest przepisami materialnego prawa administracyjnego, warto skupić uwagę na tych najbardziej doniosłych. Ustalenie tożsamości osoby fizycznej możliwe jest dzięki zaopatrzeniu jej w dowód osobisty, będący dokumentem urzędowym poświadczającym konstytutywne elementy indywidualizujące osobę fizyczną na tle pozostałych obywateli. Same składniki oznaczenia osoby fizycznej również ustalane są na zasadach określonych przez prawo administracyjne. Przepisy o aktach stanu cywilnego oraz o zmianie imion i nazwisk ustalają reguły, zgodnie z którymi może nastąpić określenie indywidualnych cech osoby.

Organy administracji publicznej ingerują w swobodę poruszania się i wolność wyboru miejsca pobytu osoby fizycznej na terytorium RP. Podstawowymi formami wpływu państwa na wykonywanie tych wolności są wymogi związane z obowiązkiem meldunkowym, którego podstawę stanowi założenie o bieżącej i aktualnej wiedzy organów państwa w zakresie miejsca pobytu obywatela, na wypadek konieczności egzekwowania od niego obowiązków, jakie jest temu państwu winny. Katalog wzajemnych obowiązków, a także uprawnień wiążących osobę fizyczną z państwem, składa się na pojęcie obywatelstwa i stanowi jeden z zasadniczych punktów zainteresowań materialnego prawa administracyjnego. Podobnie brak obywatelstwa polskiego, jako wyznacznik posiadania statusu cudzoziemca, wymaga od ustawodawcy ustalenia minimalnego poziomu ochrony publicznej udzielanej osobom nieposiadającym obywatelstwa polskiego.

Materialne prawo administracyjne ingeruje ponadto w tak doniosłe sfery aktywności życiowej osób fizycznych, jak stan rodzinny oraz zapewnienie osobom wchodzącym w skład rodziny elementarnych środków utrzymania, poprzez pomoc w uzyskaniu zatrudnienia. Sam status rodziny również podlega regulacji o charakterze administracyjnym; zawarcie małżeństwa, jakkolwiek wywiera skutki prywatnoprawne, zawdzięcza swój byt działalności administracji publicznej. Ponadto samo zatrudnienie w ramach niektórych zawodów odbywa się w niezwykle sformalizowanych i zdyscyplinowanych formach. Ustawodawca autorytarnie przesądził, iż niektóre zawody pełnią szczególnie doniosłą dla obywatela funkcję społeczną:

służą bezpieczeństwu obywatela, zachowaniu ładu społecznego i utrzymywaniu praworządności. Dostęp do tego rodzaju zawodów zaufania publicznego podlega rygorom materialnego prawa administracyjnego, a samo ich wykonywanie opiera się na stosunku administracyjnego podporządkowania.

Katalog dozwolonych źródeł czerpania środków utrzymania osób fizycznych nie jest otwarty, a niektóre z ograniczeń wynikają z przepisów prawa administracyjnego. Przykładem regulacji wprowadzających obostrzone zasady korzystania ze środków ofiarowywanych przez inne osoby fizyczne regulują przepisy o zbiórkach publicznych. Osoby fizyczne nie dysponują także otwartym dostępem do wszelkich dóbr konsumpcyjnych i towarów.

W szczególności posiadanie oraz posługiwanie się bronią i materiałami wybuchowymi zostało zarezerwowane wyłącznie dla właściwych organów państwa i może służyć tylko zapewnieniu bezpieczeństwa państwa oraz porządku publicznego.

Wojciech Maciejko

Warszawa, kwiecień 2008 r.

SPIS TREŚCI

Przedmowa	V
Wykaz skrótów	XV
Bibliografia	XIX

CZĘŚĆ I. ADMINISTRACYJNY STATUS OSÓB FIZYCZNYCH

Rozdział I. Ewidencja ludności i dowody osobiste.....	3
§ 1. Instytucja ewidencji ludności.....	3
§ 2. Oznaczenie osób podlegających ewidencji	4
§ 3. Reglamentacja miejsca zamieszkania, miejsca pobytu i przemieszczania się.....	5
§ 4. Zameldowanie na pobyt stały	7
§ 5. Zameldowanie na pobyt czasowy.....	8
§ 6. Wymeldowanie.....	10
§ 7. Meldunkowe ciężary nakładane na wczasowiczów, turystów, cudzoziemców, posiadaczy lokali, sołtysów i pracodawców	11
§ 8. Dowód osobisty, jako dokument urzędowy	12
§ 9. Treść dowodu osobistego i zasady jego wydawania	13
§ 10. Nadzór i kontrola w sprawach ewidencyjnych i dowodów osobistych	15
§ 11. Odpowiedzialność w sprawach ewidencyjnych i dowodów osobistych.....	16
Rozdział II. Dokumenty paszportowe	17
§ 12. Funkcje i rodzaje dokumentów paszportowych.....	17
§ 13. Organy paszportowe	18
§ 14. Czynność wydania paszportu	19
§ 15. Odmowa wydania paszportu	20
§ 16. Ważność paszportu i unieważnienie paszportu	21
Rozdział III. Akty stanu cywilnego	23
§ 17. Akty stanu cywilnego i księgi stanu cywilnego	23
§ 18. Kierownik urzędu stanu cywilnego	24
§ 19. Organy nadzoru i organy wyższego stopnia w sprawach stanu cywilnego	25
§ 20. Akt urodzenia.....	25
§ 21. Akt małżeństwa	28

§ 22. Akt zgonu.....	33
§ 23. Wzmianka dodatkowa i przypisek w akcie stanu cywilnego	34
§ 24. Wzruszanie aktu stanu cywilnego	35
§ 25. Odpisy aktów stanu cywilnego i zaświadczenia.....	37
Rozdział IV. Zmiana imion i nazwisk	39
§ 26. Administracyjna reglamentacja oznaczenia osoby fizycznej.....	39
§ 27. Zmiana nazwiska	40
§ 28. Zmiana nazwiska dziecka	41
§ 29. Wymogi w zakresie brzmienia nazwiska	43
§ 30. Zmiana imienia	45
§ 31. Decyzja w sprawie ustalenia pisowni imienia i nazwiska	47
Rozdział V. Obywatelstwo polskie.....	51
§ 32. Zakres znaczeniowy obywatelstwa polskiego	51
§ 33. Nabycie obywatelstwa przez urodzenie.....	52
§ 34. Inne przypadki nabycia obywatelstwa przez dziecko.....	54
§ 35. Nadanie obywatelstwa	55
§ 36. Uznanie za obywatela polskiego	56
§ 37. Nabycie i odzyskanie obywatelstwa na skutek małżeństwa	57
§ 39. Utrata obywatelstwa polskiego	59
§ 39. Nabycie obywatelstwa w drodze repatriacji.....	60
§ 40. Stwierdzenie posiadania i utraty obywatelstwa	61
§ 41. Postanowienia Prezydenta RP.....	62
§ 42. Urzędowe rejestry obywatelstwa	63
Rozdział VI. Cudzoziemcy	65
§ 43. Status prawny cudzoziemca	65
§ 44. Przekraczanie granicy przez cudzoziemca	66
§ 45. Środki finansowe na pobyt cudzoziemca na terytorium RP.....	68
§ 46. Wizy	70
§ 49. Zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony.....	76
§ 48. Zezwolenie na osiedlenie się	78
§ 49. Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich.....	80
§ 50. Karta pobytu	82
§ 51. Wydalenie cudzoziemca z terytorium RP	83
§ 52. Status uchodźcy	85
§ 53. Azyl, pobyt tolerowany i ochrona czasowa cudzoziemca.....	86
Rozdział VII. Status bezrobotnego i administracja zatrudnienia	89
§ 54. Status bezrobotnego.....	89
§ 55. Powiatowa służba zatrudnienia	93
§ 56. Organy zatrudnienia.....	95
§ 57. Instytucje rynku pracy	95
§ 58. Zadania organów zatrudnienia i publiczne usługi rynku pracy	101

§ 59. Publiczne instrumenty rynku pracy	104
§ 60. Zasiłek dla bezrobotnych	106
§ 61. Pracownicy publicznych służb zatrudnienia.....	109
§ 62. Fundusz Pracy.....	109
§ 63. Nadzór i kontrola nad organami właściwymi w sprawach bezrobocia i policja zatrudnienia	110
Rozdział VIII. Ofiarność osób	113
§ 64. Zbiórka publiczna jako forma korzystania z ofiarności osób.....	113
§ 65. System pozwoleń na prowadzenie zbiorów publicznych	114
§ 66. Ofiarność osób zwolniona od pozwoleń	115
§ 67. Zasady korzystania z ofiarności osób podczas zbiórki publicznej	116
§ 68. Dopełniające regulacje w przepisach o wolontariacie.....	117
Rozdział IX. Powszechny obowiązek obrony	119
§ 69. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej.....	119
§ 70. Administracja rezerw osobowych Sił Zbrojnych RP.....	121
§ 71. Status przedpoborowego i poborowego.....	121
§ 72. Ocena stanu zdrowia poborowego.....	122
§ 73. Odroczenie służby wojskowej i niepowołanie do tej służby	123
§ 74. Przeznaczenie do służby i przeniesienie do rezerwy bez odbywania służby zasadniczej	125
§ 75. Obowiązek służby wojskowej.....	126
§ 76. Administracyjna reglamentacja służby i zabezpieczenia społecznego żołnierza	130
§ 77. Świadczenia osobiste i rzeczowe na rzecz obronności	133
Rozdział X. Broń i amunicja	135
§ 78. Broń i amunicja jako atrybut władztwa administracyjnego.....	135
§ 79. Pojęcie broni i amunicji w prawie administracyjnym.....	135
§ 80. Pozwolenie na broń	137
§ 81. Obrót bronią i amunicją.....	140
§ 82. Reglamentacja działalności strzelnic	141
Rozdział XI. Materiały wybuchowe	143
§ 83. Ograniczenia w korzystaniu z materiałów wybuchowych w użytku cywilnym.....	143
§ 84. Pojęcie materiału wybuchowego.....	143
§ 85. Administracyjne formy ograniczania korzystania z materiałów wybuchowych	144
 CZĘŚĆ II. BEZPIECZEŃSTWO OBYWATELA	
Rozdział XII. Policja	149
§ 86. Policja jako formacja zbrojna	149
§ 87. Organy Policji. Struktura i podporządkowanie służbowe	150
§ 88. Zadania organów Policji i innych organów administracji publicznej	151

§ 89. Uprawnienia organów Policji.....	152
§ 90. Stosunek służbowy w Policji.....	154
§ 91. Dyscyplina służbowa w Policji	156
§ 92. Uposażenie i zabezpieczenie społeczne funkcjonariuszy Policji.....	157
§ 93. Odpowiedzialność dyscyplinarna w Policji.....	159
Rozdział XIII. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu	163
§ 94. Ustrojowa pozycja Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu.....	163
§ 95. Zadania Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu.....	164
§ 96. Struktura organów bezpieczeństwa wewnętrznego i wywiadu	166
§ 97. Uprawnienia funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu.....	167
§ 98. Stosunek służbowy w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu.....	169
§ 99. Dyscyplina służbowa w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i w Agencji Wywiadu	170
§ 100. Uposażenie i inne uprawnienia funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu	172
§ 101. Odpowiedzialność dyscyplinarna w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu	173
Rozdział XIV. Służba Więzienna	177
§ 102. Zadania administracji publicznej w zakresie wykonywania kar	177
§ 103. Struktura organizacyjna i organy Służby Więziennej.....	178
§ 104. Stosunek służbowy funkcjonariusza Służby Więziennej	179
§ 105. Odpowiedzialność dyscyplinarna w Służbie Więziennej.....	180
Rozdział XV. Państwowa Straż Pożarna i ochrona przeciwpożarowa	183
§ 106. Funkcja i struktura Państwowej Straży Pożarnej.....	183
§ 107. Władztwo organów Państwowej Straży Pożarnej podczas akcji ratowniczych	185
§ 108. Kompetencje organów Państwowej Straży Pożarnej w ramach czynności kontrolnych	186
§ 109. Służba w Państwowej Straży Pożarnej i status strażaka.....	187
§ 110. Jednostki ochrony przeciwpożarowej	189
Rozdział XVI. Straż Graniczna i Służba Celna.....	191
§ 111. Bezpieczeństwo przejazdu i przewozu granicznego	191
§ 112. Zadania i organizacja Straży Granicznej.....	191
§ 113. Zadania i organizacja Służby Celnej.....	194
Rozdział XVII. Straże gminne	197
§ 114. Straż gminna jako umundurowana formacja samorządowa	197
§ 115. Zadania straży gminnej	198
§ 116. Status strażnika gminnego.....	199
§ 117. Uprawnienia strażnika	200

Rozdział XVIII. Ochrona osób i mienia	203
§ 118. Formy ochrony osób i mienia	203
§ 119. Obowiązkowa ochrona specjalistycznej uzbrojonej formacji.....	204
§ 120. Wewnętrzna służba ochrony.....	206
§ 121. Działalność gospodarcza w zakresie ochrony osób i mienia.....	208
§ 122. Status pracownika ochrony	209
§ 123. Uprawnienia pracowników ochrony	213
 CZĘŚĆ III. ZAWODY PRAWNICZE	
Rozdział XIX. Adwokatura	217
§ 124. Wykonywanie zawodu adwokata.....	217
§ 125. Wpis na listę adwokatów, aplikacja adwokacka.....	219
§ 126. Samorząd adwokacki i odpowiedzialność dyscyplinarna adwokata oraz aplikanta	221
Rozdział XX. Radcy prawni	223
§ 127. Wykonywanie zawodu radcy prawnego	223
§ 128. Wpis na listę radców prawnych, aplikacja radcowska.....	224
§ 129. Samorząd radcowski i odpowiedzialność dyscyplinarna radcy prawnego oraz aplikanta.....	226
Rozdział XXI. Prawnicy zagraniczni praktykujący na terytorium RP	229
§ 130. Pomoc prawna świadczona przez prawników zagranicznych	229
§ 131. Stała praktyka prawników z Unii Europejskiej	230
§ 132. Uzyskanie przez prawnika zagranicznego tytułu zawodowego adwokata lub radcy prawnego	230
§ 133. Stała praktyka prawników spoza Unii Europejskiej.....	232
§ 134. Usługi transgraniczne prawników zagranicznych	232
Rozdział XXII. Notariat	235
§ 135. Zawód notariusza.....	235
§ 136. Obowiązki i prawa notariusza	237
§ 137. Postępowanie przy dokonywaniu czynności notarialnych.....	237
§ 138. Samorząd notarialny i odpowiedzialność dyscyplinarna notariusza	239
§ 139. Upoważnienie organu samorządu terytorialnego do poświadczeń notarialnych.....	240
Rozdział XXIII. Asystenci sędziów	241
§ 140. Asystenci sędziów w sądach powszechnych.....	241
§ 141. Asystenci sędziów w sądach administracyjnych.....	242
§ 142. Zakres czynności asystenta sędziego	242
§ 143. Asystenci sędziów Sądu Najwyższego.....	244
Rozdział XXIV. Referendarze sądowi	247
§ 144. Referendarze w sądach powszechnych.....	247
§ 145. Aplikacja referendarska	248

§ 146. Stosunek pracy referendarza w sądzie rejonowym i okręgowym	249
§ 147. Referendarze w sądach administracyjnych.....	250
§ 148. Kompetencje referendarza w zakresie prawa pomocy w postępowaniu sądowoadministracyjnym.....	251
§ 149. Referendarz – prowadzący mediacyjne postępowanie sądowoadministracyjne	252
Rozdział XXV. Komornicy sądowi.....	253
§ 150. Administracja egzekucji sądowej.....	253
§ 151. Służba komornicza.....	254
§ 152. Aplikacja komornicza.....	256
§ 153. Współdziałanie komornika z organami administracji publicznej.....	256
§ 154. Samorząd komorniczy i odpowiedzialność dyscyplinarna komorników	257
Rozdział XXVI. Kuratorzy sądowi.....	259
§ 155. Służba kuratorska.....	259
§ 156. Status kuratora sądowego.....	260
§ 157. Organizacja służby kuratorskiej i samorząd kuratorski.....	261
§ 158. Kuratorzy społeczni	263
CZĘŚĆ IV. ZAWODY URZĘDNICZE I EKONOMICZNE	
Rozdział XXVII. Służba cywilna i państwowy zasób kadrowy	267
§ 159. Korpus służby cywilnej.....	267
§ 160. Zatrudnienie członka korpusu służby cywilnej.....	268
§ 161. Służba przygotowawcza w służbie cywilnej.....	270
§ 162. Obowiązki i uprawnienia członka korpusu służby cywilnej.....	270
§ 163. Orzecznictwo w sprawach ocen służbowych.....	272
§ 164. Odpowiedzialność dyscyplinarna w urzędach organów administracji rządowej	273
§ 165. Państwowy zasób kadrowy	274
§ 166. Rada Służby Publicznej.....	277
Rozdział XXVIII. Pracownicy samorządowi.....	279
§ 167. Pracownicy urzędów organów samorządu terytorialnego	279
§ 168. Stanowiska urzędnicze pracowników samorządowych i stanowiska kierownicze pracowników samorządowych.....	280
§ 169. Nabór na wolne stanowisko urzędnicze	281
§ 170. Podległość służbowa w urzędzie organu jednostki samorządu terytorialnego	283
§ 171. Prawa pracownika samorządowego	284
§ 172. Odpowiedzialność porządkowa i dyscyplinarna pracowników samorządowych.....	285
Rozdział XXIX. Pracownicy socjalni	287
§ 173. Administracja pomocy społecznej	287
§ 174. Status pracownika socjalnego	288

§ 175. Stopnie specjalizacji zawodowej i nadzór nad pracownikami socjalnymi..	289
§ 176. Rola pracownika socjalnego w postępowaniu administracyjnym	290
Rozdział XXX. Inspektorzy kontroli skarbowej	293
§ 177. Warunki wykonywania zawodu inspektora skarbowego	293
§ 178. Powołanie i odwołanie inspektora kontroli skarbowej	294
§ 179. Stosunek służbowy i stosunek pracy inspektora kontroli skarbowej.....	295
§ 180. Wykonywanie obowiązków inspektora kontroli skarbowej.....	296
Rozdział XXXI. Urzędnicy sądowi i ławnicy sądowi	297
§ 181. Status urzędnika sądowego w sądzie powszechnym	297
§ 182. Staż urzędniczy	298
§ 183. Zakres obowiązków urzędnika w sądzie powszechnym	299
§ 184. Status urzędnika sądowego w sądzie administracyjnym	299
§ 185. Ławnicy sądowi	301
Rozdział XXXII. Doradcy podatkowi	303
§ 186. Zawód doradcy podatkowego i czynności doradztwa podatkowego	303
§ 187. Wpis na listę doradców podatkowych.....	304
§ 188. Ograniczony zakres pełnomocnictwa doradcy podatkowego	305
§ 189. Samorząd doradców podatkowych	306
§ 190. Odpowiedzialność dyscyplinarna doradców podatkowych.....	307
Rozdział XXXIII. Biegli rewidentzi	309
§ 191. Zawód i tytuł zawodowy biegłego rewidenta.....	309
§ 192. Wpis do rejestru biegłych rewidentów	311
§ 193. Samorząd zawodowy biegłych rewidentów	312
§ 194. Odpowiedzialność dyscyplinarna biegłych rewidentów	312
Rozdział XXXIV. Agenci celni	315
§ 195. Zawodowe przedstawicielstwo wykonywane przez agencje celne	315
§ 196. Warunki wykonywania zadań agenta celnego	316
§ 197. Skreślenie z listy agentów celnych i zawieszenie agenta w czynnościach.	317
Indeks	319

WYKAZ SKRÓTÓW

ABW	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
ABWU.....	ustawa z 24.5.2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (Dz.U. Nr 74, poz. 676 ze zm.)
AW	Agencja Wywiadu
BiegłyRU.....	ustawa z 13.10.1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 31, poz. 359 ze zm.)
Biul. SN.....	Biuletyn Sądu Najwyższego
BrońU	ustawa z 21.5.1999 r. o broni i amunicji (tekst jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 52, poz. 525 ze zm.)
CBA.....	Centralne Biuro Antykorupcyjne
CudzU	ustawa z 13.6.2003 r. o cudzoziemcach (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694 ze zm.)
DorPU	ustawa z 5.7.1996 r. o doradztwie podatkowym (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 86 ze zm.)
Dz.U.	Dziennik Ustaw
DzPPublU.....	ustawa z 24.4.2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873 ze zm.)
EwidLU	ustawa z 10.4.1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993 ze zm.)
GP.....	Gazeta Prawna
JęzPolU	ustawa z 7.10.1999 r. o języku polskim (Dz.U. Nr 90, poz. 999 ze zm.)
Jur.	Jurysta
KC	Kodeks cywilny
KKW	Kodeks karny wykonawczy
KomSEgzU	ustawa z 29.8.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm.)
Konstytucja RP.....	ustawa z 2.4.1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm. i ze sprost.)
KontrSkarbU	ustawa z 28.9.1991 r. o kontroli skarbowej (tekst jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 65 ze zm.)

KPA.....	Kodeks postępowania administracyjnego
KPC.....	Kodeks postępowania cywilnego
KPK.....	Kodeks postępowania karnego
KPW.....	Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia
KRO.....	Kodeks rodzinny i opiekuńczy
KuratSU.....	ustawa z 27.7.2001 r. o kuratorach sądowych (Dz.U. Nr 98, poz. 1071 ze zm.)
KW.....	Kodeks wykroczeń
MatWybuchU.....	ustawa z 21.6.2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz.U. Nr 117, poz. 1007 ze zm.)
M.P.	Monitor Polski
niepubl.	niepublikowane
Nr	numer
NSA.....	Naczelny Sąd Administracyjny
ObPolU.....	ustawa z 15.2.1962 r. o obywatelstwie polskim (tekst jedn. Dz.U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353 ze zm.)
ObrRPU.....	ustawa z 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 ze zm.)
OchrCudzU.....	ustawa z 13.6.2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1695 ze zm.)
OchrOMU.....	ustawa z 22.8.1997 r. o ochronie osób i mienia (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221 ze zm.)
OchrPPożU.....	ustawa z 24.8.1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1229 ze zm.)
ONSA.....	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
OrdPU.....	ustawa z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.)
ONSAiWSA.....	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych
OSNAPiUS.....	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC.....	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna
OSP.....	Orzecznictwo Sądów Polskich
PaszpU.....	ustawa z 13.7.2006 r. o dokumentach paszportowych (Dz.U. Nr 143, poz. 1027)
PolU.....	ustawa z 6.4.1990 r. o Policji (tekst jedn. Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.)
PomocPrU.....	ustawa z 5.7.2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 126, poz. 1069 ze zm.)

PomSpołU	ustawa z 12.3.2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 593 ze zm.)
poz.	pozycja
PracSamU	ustawa z 22.3.1990 r. o pracownikach samorządowych (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593 ze zm.)
PracSProkU	ustawa z 18.12.1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz.U. Nr 162, poz. 1125 ze zm.)
PrAdw	ustawa z 25.5.1982 r. – Prawo o advokaturze (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 ze zm.)
PrASC	ustawa z 29.9.1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1688 ze zm.)
PrCel.....	ustawa z 19.3.2004 r. – Prawo celne (Dz.U. Nr 68, poz. 622 ze zm.)
PrNot	ustawa z 14.2.1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 369 ze zm.)
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
PromZatU	ustawa z 20.4.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001 ze zm.)
Pr. Pracy	Prawo Pracy
PrPostAdm	ustawa z 30.8.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.)
PrUSAdm	ustawa z 25.7.2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. Nr 153, poz. 1269 ze zm.)
PrUSP	ustawa z 27.7.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.)
PS	Przegląd Sądowy
RachU	ustawa z 29.9.1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.)
RadPrU	ustawa z 6.7.1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059 ze zm.)
regulamin SN	uchwała Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego z 1.12.2003 r. w sprawie regulaminu Sądu Najwyższego (M.P. Nr 57, poz. 898 ze zm.)
RepatU.....	ustawa z 9.11.2000 r. o repatriacji (tekst jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532 ze zm.)
Rzeczp.	Rzeczpospolita
SłCelU	ustawa z 24.7.1999 r. o Służbie Celnej (tekst jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 156, poz. 1641 ze zm.)
SłCywU	ustawa z 24.8.2006 r. o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 170, poz. 1218 ze zm.)
SłużbWU	ustawa z 26.4.1996 r. o Służbie Więziennej (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761 ze zm.)
SNU.....	ustawa z 23.11.2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.)

StrGminU	ustawa z 29.8.1997 r. o strażach gminnych (Dz.U. Nr 123, poz. 779 ze zm.)
StrGrU	ustawa z 12.10.1990 r. o Straży Granicznej (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997 ze zm.)
StrPożU	ustawa z 24.8.1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 96, poz. 667 ze zm.)
tekst jedn.	tekst jednolity
USC	Urząd Stanu Cywilnego
Wok.	Wokanda
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny
ZbiórPublU	ustawa z 15.3.1933 r. o zbiorcach publicznych (Dz.U. Nr 22, poz. 162 ze zm.)
ze sprost.	ze sprostowaniem
ze zm.	ze zmianami
ZmINU	ustawa z 15.11.1956 r. o zmianie imion i nazwisk (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 233, poz. 1992 ze zm.)

BIBLIOGRAFIA

- J. Białocerkiewicz*, Cudzoziemcy w Rzeczypospolitej Polskiej, Toruń 2001
- G. Bogdan, A. Nita, Z. Radzikowska, A. R. Światłowski*, Kodeks karny skarbowy z komentarzem, Gdańsk 2000
- Ł. Borkowski, R. Krajewski, S. Szymański*, Komentarz do ustawy o pomocy społecznej, Kutno 2006
- Z. Brodecki* (red.), *M. Muszczyk, O. Hołub, M. Krzemiński, K. Łasak, A. Machnikowska, S. Majkowska, A. Stepniak, M. Tomaszewska, M. Zieleniecki*, Zatrudnienie i ochrona socjalna, Warszawa 2004
- A. Ceglarski*, Organizacje pożytku publicznego, Warszawa 2005
- Z. Cieślík, J. Jagielski, J. Lang, M. Szubiakowski, Wierzbowski* (red.), *A. Wiktorowska*, Prawo administracyjne, Warszawa 2002
- J. Czapka, J. Wójcikiewicz*, Policja w społeczeństwie obywatelskim, Kraków 1999
- W. Czerwiński*, Policja, Toruń 1996
- W. Czerwiński*, Policja. Podstawowe przepisy prawne, Toruń 2002
- B. Dauter, B. Gruszczyński, A. Kabat, M. Niezgódka-Medek*, Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz, Kraków 2005
- Z. Duniewska, M. Górski, B. Jaworska-Dębska, M. Lewicki, R. Michalska-Badziak, E. Olejniczak-Szałowska, M. Stahl* (red.), *P. Wilczyński*, Materialne prawo administracyjne. Pojęcia, instytucje, zasady, Warszawa 2005
- T. Ereciński, J. Gudowski, J. Iwulski*, Komentarz do prawa o ustroju sądów powszechnych i ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, Warszawa 2002
- T. A. Gajewska, T. M. Zieliński*, Status pracownika samorządowego, Warszawa–Kraków 1995
- E. Gruza, D. Żebrowska*, Straż gminna (miejska). Komentarz do przepisów, Toruń 1996
- T. Hanausek*, Ustawa o Policji. Komentarz, Kraków 1996
- B. Hebdzyńska*, Ustawa o pracownikach urzędów państwowych z komentarzem, Warszawa–Kraków 1995
- J. Jagielski*, Obywatelstwo polskie, Warszawa 1998
- A. Korcz-Maciejko, W. Maciejko*, Świadczenia rodzinne. Komentarz, wyd. 2, Warszawa 2008
- Ł. Koróz, M. Sztorc*, Ustrój sądów powszechnych. Komentarz, Warszawa 2004
- A. Kosut*, Komentarz do ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, Gdańsk 1996
- J. Lang, J. Służewski* (red.), *M. Wierzbowski, A. Wiktorowska*, Polskie prawo administracyjne, Warszawa 1995
- Z. Leoński*, Materialne prawo administracyjne, Warszawa 2005
- W. Maciejko*, Świadczenia przedemerytalne. Komentarz, Warszawa 2006